

Olav Stadt-Wang (1932–2009)

PUBLISERT 5. juli 2010

Olav Stadt-Wang døde fredfylt og verdig med familien rundt seg den 12. desember 2009. Med hans bortgang mistet norsk psykologi en foregangsperson av de sjeldne. Hans innflytelse på så mange områder vitner om en modig, nytenkende og kreativ fagperson med stort engasjement og en forkjærlighet for de svakeste gruppene i samfunnet. Olav ble født i Bergen i 1932, men begge hans foreldre kom fra en liten bygd på Senja i Nord-Norge. Gjennom hele oppveksten reiste han med Hurtigruta til Senja på sommerferie, noe som medførte en sterk tilknytning til landsdelen. Olav viste tidlig at han valgte alternativt. Etter avsluttet grunnskole i Bergen arbeidet han som sjømann og løsarbeider i noen år før han påbegynte studier i kunsthistorie, nevrofysiologi og psykologi ved Universitetet i Oslo. I perioden 1957–62 hadde han flere studieopphold utenlands før han tok cand. psychol.-eksamen i 1962.

Som nyutdannet psykolog reiste Olav til Tromsø for å arbeide ved Åsgård sykehus, og var den første psykologen nord for Trondheim. I denne perioden ble han sterkt engasjert i den samiske befolkningens psykiske helse, og tok del i et forskningsprosjekt i Skånland kommune, som hans kollega og venn Tom Andersen siden skulle slutføre. I perioden 1965–74 var Olav tilbake i Oslo og arbeidet blant annet ved Universitetets psykiatriske klinikk, Vinderen, under veiledning av Leo Eitinger, og ble i 1969 godkjent som klinisk psykolog.

I Oslo var Olav ansvarlig for praksisutformingen av en sosialklinisk hovedfagsvariant ved Psykologisk institutt, og lærer i medisinsk psykologi ved Det medisinske fakultet. Han var medlem av spesialistutvalget for klinisk psykologi i Psykologforeningen, og konsulent ved Lier sykehus i Drammen. Han var medlem av et departementalt utvalg for å utrede framtidig bruk av Statens psykiatriske institusjoner i Sogn, Gaustad og

Vinderen-området og skrev mindretallsinnstillingen i 1974 sammen med Odd Steffen Dalgard som en prinsipiell avklaring av begrepet samfunnspsykiatri.

På midten av 70-tallet reiste Olav tilbake til Nord-Norge, hvor han virket resten av sin yrkeskarriere. I de påfølgende 25 årene var han initiativtaker og pådriver til flere nyskapende prosjekter. I 1975 kjøpte og restaurerte han den tidligere Colin Archer-bygde losskøyta *M/S Hestøy*, hvor han ledet et terapeutisk samfunn med hardt belastete rusmisbrukere i Tromsø. Han var veileder på Utekontakten i Tromsø, og innehadde mellomstilling i anvendt psykologi ved Institutt for psykologi ved Universitetet i Tromsø. I 1983 sa han opp sin stilling som spesialpsykolog ved Åsgård sykehus og reiste til Lofoten, hvor han var med på å starte opp en psykiatrisk poliklinikk, i dag Nordlandssykehuset Lofoten, avdeling psykiatri, der sosialpsykologiske ideer var styrende grunnelementer. Han restaurerte et gammelt lofothus i Kabelvåg, en liten verneverdig fiskesjark *M/S Helg,a* som nå ligger ved Lofotmuseet i Kabelvåg, og engasjerte seg sterkt i bevaringen av gamle kystfartøy.

I 1989 reiste Olav til Karasjok som sjefpsykolog for Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk. Han søkte det kontemplative som Finnmark kunne by på, samtidig som han fordypet seg i den samiske kulturen som tiltrakk han med sin naturnære livsinnstilling. Kulturens betydning for utvikling av psykisk helse eller sykdom opptok han og preget hans virke som psykolog. I 1992 reiste han til USA og studerte urbefolkningens historie og økofilosofi. I den anledning skrev han et reisebrev publisert i Tidsskriftet i 1994.

Etter hjemkomsten fra USA i 1994 banket «Mr. Parkinson» på døren, og noen år senere valgte Olav å trekke seg tilbake til sine røtter på Senja, hvor han levde et tilbaketrukket og elegisk liv med daglig ivaretagelse og omsorg for en naturskjønn biotop. Men til tross for sykdommen fortsatte han å delta på faglige prosjekter. Utvikling av Viken senter for psykiatri og sjelesorg i Bardu var hans siste store prosjekt, der han fikk plassert mange av sine livslange visjoner.

Ingen som møtte Olav, forble upåvirket. Han var et menneske som levde slik han tenkte. Han var overbevist om dialektikkens kraft, og søkte det spenningsfulle heller enn det harmoniske. For Olav var også sykdom et viktig rom som skulle utforskes, og døden en tilstand han søkte med nysgjerrighet.

Ringen er sluttet – evig fred.

Mary Nivison, samboer

Catharina Elisabeth Arfwedson Wang, datter

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 47, nummer 7, 2010, side